

Sygn. akt **XXVII Ca 1607/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Joanna Staszewska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Małgorzata Andrychowicz

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa E. J. i J. J.

przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 19 marca 2018 r., sygn. akt II C 2470/17

1. oddała apelację;
2. zasądza od E. J. i J. J. na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 450 (czteryście pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt XXVII Ca 1607/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 03 kwietnia 2017 roku (data prezentaty) E. J., zastępowana przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniosła o zasądzenie od (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwoty 400 euro wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 31 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku zapłaty oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Sprawa z powództwa E. J. została zarejestrowana pod sygnaturą akt II C 2470/17.

Pozwem z dnia 03 kwietnia 2017 roku (data prezentaty) J. J., zastępowany przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniosł o zasądzenie od (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwoty 400 euro wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 31 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku zapłaty oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Sprawa z powództwa J. J. została zarejestrowana pod sygnaturą akt II C 2471/17upr.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z dnia 16 maja 2017 roku połączono sprawę o sygnaturze akt II C 2471/17 do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą z powództwa E. J. toczącą się pod sygnaturą akt II C 2470/17.

Na rozprawie w dniu 19 marca 2018 roku pozwany, zastępowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, domagał się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Równocześnie podniósł zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem.

Wyrokiem z dnia 19 marca 2018 roku Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie oddalił powództwo i zasądził koszty zgodnie z żądaniem pozwanego.

Od powyższego orzeczenia apelację złożyła strona powodowa, zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie:

1. art. 778 k.c. poprzez błędne zastosowanie terminu przedawnienia dla roszczeń wynikających z nieprawidłowej realizacji umowy o imprezę turystyczną zawartej z organizatorem turystyki,
2. art. 118 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, w której powodowie dochodzą roszczeń wynikających z nieprawidłowej realizacji imprezy turystycznej,
3. art. 3 ust. 6 rozporządzenia (WE) 261/2004 w zw. z art. 11 ustawy o usługach turystycznych, tj. z naruszeniem praw pasażerów wynikających z ustawy o imprezach turystycznych, będącej implementacją dyrektywy 90/314/EWG, w zakresie terminu przedawnienia roszczeń będących konsekwencją nieprawidłowo zrealizowanej umowy o imprezę turystyczną,
4. art. 379 ust. 5 k.p.c. poprzez uniemożliwienie stronie powodowej odniesienia się do podniesionego dopiero na rozprawie zarzutu przedawnienia jej roszczeń.

Wobec powyższego skarżący wnieśli o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez zasądzenie na rzecz każdego z powodów kwot po 400 euro wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 31 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku zapłaty oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów postępowania przed Sądem I instancji według norm przepisanych,
3. zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów postępowania przed Sądem II instancji według norm przepisanych,
4. alternatywnie dla powyższych punktów uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji,
5. nadto o zwrócenie się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, odpowiadając na pytanie: Czy odszkodowanie przewidziane treścią art. 7 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91, w przypadku, w którym nieregularny rejs realizowany jest jako jedna z usług turystycznych w ramach zakupionej u organizatora turystyki umowy o imprezę turystyczną, podlega przedawnieniu w oparciu o krajowe przepisy dotyczące umowy przewozu czy też umowy o imprezę turystyczną?

6. nadto o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu w postępowaniu apelacyjnym, tj. dowodu z korespondencji e-mail z dnia 25 i 26 maja 2017 roku, na okoliczność zrzeczenia się przez pozwaną zarzutu przedawnienia oraz uprawnień odszkodowawczych strony powodowej.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od skarżących kosztów postępowania przed sądami obu instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nadto wniesiono o rozpoznanie apelacji na rozprawie, oddalenie wniosku o zwrócenie się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym oraz oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodów z nowych dokumentów jako spóźnionych i niemających jakiegokolwiek znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd II instancji w całości podziela argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, prowadzącą do oddalenia żądania powodów z uwagi na skuteczne podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia.

Słusznie Sąd Rejonowy powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 17 marca 2017 roku (sygn. akt III CZP 111/16), według którego roszczenie o odszkodowanie przewidziane w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91, przedawnia się w terminie rocznym określonym w art. 778 k.c. Jeżeli zaś przepis szczególny nie stanowi inaczej, zastosowanie znajdują ogólne terminy przedawnienia określone w art. 118 k.c. Wobec braku odpowiednich regulacji w zakresie przedawnienia roszczeń wynikających z rozporządzenia (WE) nr 261/2004 należało przyjąć, że właściwym terminem przedawnienia będzie rok zgodnie z przepisami dotyczącymi umowy przewozu.

W ocenie Sądu Odwoławczego podkreślenia wymaga, że przepisy przywołanego rozporządzenia mają zastosowanie również w przypadkach, gdy lot wykonywany był na podstawie umowy, która nie została zawarta bezpośrednio z przewoźnikiem. Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 11 maja 2017 r. (w sprawie C-302/16) jednoznacznie wskazał, że rozporządzenie (WE) nr 261/2004 obejmuje zarówno przewoźników lotniczych wykonujących lub zamierzających wykonać lot zgodnie z umową zawartą z pasażerem lub działającą w jego imieniu innej osoby prawnej lub fizycznej, mającej umowę z tym pasażerem. Trybunał wskazał przy tym na cel rozporządzenia, którym jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony pasażerów poprzez ustanawianie wspólnych zasad systemu należnych im odszkodowań w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lotu lub jego dużego opóźnienia nie tylko dla pasażerów lotów regularnych, lecz również lotów nieregularnych, w tym także stanowiących część zorganizowanych wycieczek. Taka wykładnia prowadzi bowiem do urzeczywistnienia woli ochrony pasażerów. Tym samym różnicowanie sytuacji obu wymienionych grup nie znajduje uzasadnienia w treści odpowiednich przepisów.

W konsekwencji termin przedawnienia roszczeń o odszkodowanie przewidziane w art. 7 ww. rozporządzenia znajdzie zastosowanie jednakowo w stosunku do wszystkich pasażerów spełniających wyliczone w nim przesłanki. Bez znaczenia pozostaje okoliczność, czy przewóz odbywał się na podstawie samodzielnej umowy przewozu zawartej pomiędzy pasażerem a przewoźnikiem, czy na podstawie umowy mieszanej o usługę turystyczną w ramach lotu czarterowego. Z tej przyczyny zarzut naruszenia art. 3 ust. 6 rozporządzenia (WE) 261/2004, w zw. z art. 11 ustawy o usługach turystycznych okazał się bezzasadny.

Powodowie domagali się odszkodowania za opóźnienie lotu, który odbył się w dniu 31 sierpnia 2015 roku, kierując pozew w dniu 03 kwietnia 2017 roku. Mając na uwadze powołane stanowisko orzecznictwa Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości należało jednoznacznie stwierdzić, że skarżący wystąpili z roszczeniem przedawnionym.

Na podzielenie nie zasługuje przy tym twierdzenie skarżących jakoby strona pozwana zrzekła się zarzutu przedawnienia roszczenia przysługującego skarżącym. W szczególności nie przemawia za tym lektura kopii wiadomości elektronicznych. Z dołączonej korespondencji nie wynika, aby strona pozwana formułując stwierdzenie o wypłacie odszkodowania zdawała sobie sprawę z tytułu jakiego konkretnie przewozu wypłata ma nastąpić. W wiadomościach e-mail z dnia 17 maja 2017 roku z godz. 14:11 oraz z godz. 14:12 pozwana zwróciła się o przesłanie wymaganej dokumentacji wraz ze wskazaniem jakich pasażerów i jakiego rejsu dotyczy zapytanie. Z tego względu nie sposób uznać, że doszło do chociażby dorozumianego złożenia oświadczenia o zrzeczeniu. Pozwana w momencie złożenia oświadczenia o zamiarze wypłaty odszkodowania nie posiadała informacji ani o uprawnionych, ani o tytule ich roszczeń.

Zgodnie z art. 117 § 2 k.c. ustawowym skutkiem przedawnienia jest powstanie po upływie terminu przedawnienia po stronie tego przeciw komu przysługuje roszczenie, uprawnienie do uchylenia się od jego zaspokojenia. W momencie dojścia oświadczenia dłużnika do wierzyciela następuje przekształcenie zobowiązania zupełnego w zobowiązanie naturalne i w związku z tym roszczenie wierzyciela nie może być skutecznie dochodzone. Powyższe jest oczywiście zależne od skutecznego zgłoszenia przez dłużnika zarzut przedawnienia. Ponieważ w rozpoznawanej sprawie zarzut podniesiony przez pozwanego był zasadny, powództwo nie mogło podlegać uwzględnieniu.

Zarzut nieważności postępowania z art. 379 ust. 5 k.p.c. jest niezasadny. Pełnomocnik pozwanego był uprawniony do podniesienia zarzutu przedawnienia w każdym czasie aż do zamknięcia rozprawy. Nie można uznać, że prawa powodów do obrony zostało w jakimś stopniu naruszone. Jak wynika z akt sprawy o sygnaturze II C 2470/17 pełnomocnik powodów został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy z dnia 19 marca 2018 roku (dowód doręczenia – k. 14). Pełnomocnik nie stawiał się na rozprawie bez usprawiedliwienia i nie wnosił o odroczenie zaplanowanej rozprawy. Ponadto w pozwie powodowie sami wystąpili z wnioskiem o przeprowadzenie rozprawy pod ich nieobecność.

Równocześnie w ocenie Sądu Odwoławczego wnioski o zwrócenie się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie był zasadny. Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku wydanym w sprawie C-139/11 jednoznacznie wskazał, że rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91, należy interpretować w ten sposób, że termin na wytoczenie powództwa o odszkodowanie, o którym mowa w art. 5 i 7 rozporządzenia, jest ustalany zgodnie z przepisami każdego państwa członkowskiego w zakresie przedawniania roszczeń. Jak już wyżej podniesiono, sporną kwestię ustalenia terminu przedawnienia roszczenia z tytułu odszkodowania przysługującego od przewoźnika lotniczego rozstrzygnął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 marca 2017 roku w sprawie o sygnaturze III CZP 111/16.

Z tych względów apelacja została oddalona w oparciu o art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy określoną w art. 98 k.p.c. Wskazane koszty obejmowały wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w wysokości wynikającej z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października z sprawie opłat za czynności radców prawnych.